

**Katimayigalaat Munagiyut Kavamatkut Havagutikhait ovalo Inuit
Tuhaktitakhait – Tuhaktitait Ihivgiugutikhait ukiumit 2014-2015 Tuhaktitait
Tuhagutikhait ovalo Inminiigutikhait Kamisinat Nunavumi**

**Kinguliit Tuhaktitait Munagiyit Ilakatigiit Ikeyuktuut Ublumi
Inminiigutikhait Aniktitaigiit ovalo Aipait Atuniaktut
Titigagutainik Maliktakhait Munagitjutikhainik Inminik
Tuhagutikhait Aipainut Ilaukatauyut Ataani Tiguakatagutait
Pikuyakyuakhat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikeyuktiit
Pikuyakyuakhait**

Kiuplugit Katimayigalaat pitkuhimayait *Tuhaktitakhainik Ihivgiugutait ukiumi 2014-2015 Tuhaktitait Tuhagutikhainik ovalo Inminiigutikhait Kamisinat Nunavumi*, Munagiyit aliahuktut tuninialigamik iniktigutait tuhaktitakhait ukakhimayut ublumi inminiigutikhait aniktitaigiit ovalo aipait piniaktainik titigagutait *Maliktakhait Munagitjutikhainik Inminik Tuhagutikhait Tunihimalugit Aipainut Ilaukatauyut Ataani Tiguaktigutait Pikuyakyuakhait ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikeyuktiit Pikuyakyuakhat*. Iniktigutait Tuhaktitait pinahuaktut ukaklugit Munagiyit ukakatigitjutait maliktakhainik Aviktukhimayut Inuit Katutjikatingit (RIAs), munagiyaanganik inminiigutikhait ihumaalugiyait ovalo naunaiyaklugit aipait piniaktait titigagutikhainik Maliktakhait.

Kinguliit

Tamamik Nunavumi *Tiguaktitaigiit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikeyuktiit Pikuyakyuakhait* pihimalutik ilakhainik ihumaaluktut havagutainik Inuit havakviit ilaukatauyut Tiguagutikhait ovalo Nutakat munagitjutikhait ilanganut.

Ilangani 25 *Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikeyuktiit Pikuyakyuakhait* ukaalakhimayut:

“Nutakat Munagitjutikhait Havaktit tuniyukhat aatjikutainik tuhaktigutikhait piligiaganik uktugutikhait pitkuhimayut nutakat munagiyaayukhat ovalo nutakat munagitjutikhait pitkuhimayut ovalo titigautait ikayuklutik uktugutikhainik mikhaanut:

- (a) Hapkoa Inuit, naunaiyakhimagumik ovalo naniitaakhait nalungitkumik:
  - (i) Nutakat angayukaangit,
  - (ii) Inuk munagiyuk nutakamik ihivgiuktautitlugit ataani ilanganut 9(1) ovaluniit 11(3) pilikhimayut, nani nutakat tiguyauhimaitut,
  - (iii) Inuk munagiyut nutakamik tiguyauhimayut, nani nutakat tiguyauhimayut;
- (b) Nutagak, nani nutagak tikihimayuk ukiumut 12mut;

(b.1) ilaukatauyuk paknaiyautainik munagitjutikhait katimayigalaat tuniyauhimaitut ataani hamani ilangani ovaluniit, nani paknaiyautait munagitjutikhait katimayigalaat ilihimaitkumik ovalo pikagumik nutakat ovalo ilakatigiit ikayuktiit Katimayigalaat nutakat nunaini, ikhivautak Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Katimayigalaat; ovalo

(c) Nutagak Inuukpata, naniitut hapkoa Inuit havakviit nutagak ovaluniit amaamaa ovaluniit aapaa nutagaup, ilauyut:

- i) Kitikmeot Inuit Katutjikatingit,
- ii) Kivalliq Inuit Katutjikatingit,
- iii) Qikiqtani Inuit Katutjikatingit.”

Ilangani 7(7) *Tiguaktiligiyit Pikuyakyuakhait* ukaalakhimayut:

“...nani atanguyak ukpigigumik nutagak iliyauhimayukhat ovaluniit nunakakaakhimayut nutagaugumik, Atanguyak piniaktut, angiktingit mikhaanut ilitigutikhait, ukakatigilugit nunakakaakhimayut havakviit atuniaktut nunakakaakhimayut havakviit nutagaup ihumagiyainik ukakhimayut ilangani 25 *Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuat.*”

Nangminiigutikhait ihumaalugiyait mikhaanut hapkoa ilanganut hivulimik naunaiyakhimayait Kanatami Kinauyaligiyiit Atanguyak 2011mi *Tuhaktitait Maligaliuktit mikhaanut Nutakat, Inuulgamiit ovalo Ilakatigiit Pilihimayuit ovalo Ikayuktiit Nunavumi.* Tuhaktitait ukaalakhimayut:

“Nunavumi *Tiguaktiligiyiit Pikuyakyuat* pitkuhimayut Munagiyit ukakatigilugit atuniaktut nunakakaakhimayut havakviit nutagaup (nani, Nunakakaakhimayut Havakviit nani nutagaup ovaluniit angayukaangit ovaluniit ilaukataulaaktut) inminik tiguaktauniagumik piliniagumik. Munagiyit ukautikaktut ukakatigilugit takuyaulutik titigakhimayumik. Taimaimat, Munagiyit titiganiaktut kitumik Aviktuhiimayut Inuit Katutjikatingit...tuhaktiyaanganik tiguaktigutikhait paknaiyautainik ilihimayut taamna nutagak inminik tiguaktauniaktut, ilaani Inuungitumut ilakatigiit. Hamna tuniniaktut pilaaktainik RIAkut kiulutik aalamik paknaiyautikhait nutagaup piyumagumik.

Nalvaakhimayut tutkuutjutait ihivgiukhimayavut pikaktut aatjikutainik titigainik RIAkunut naamaktut tuhagutikhait. Kihimi, tuhaktitauhimayugut Munagiyit pihimaitut kiutjutainik RIAkunit. Ovalo, apigigamik ihivgiuktautitlugit nalungitaagumik hapkoa titigagutait Munagiyiinit, malguuk pingahunit RIAkut tuhakhimaitut. Munagiyit mikiyumik uktukhimayut tuhaktifaalugit RIAkut hunmat kiuyauhimaitut apitkutainik titigakut.”

Ihumagiyait naunaiyakhimayut Katimayigalaat naalaktitititlugit ukiumi 2011-2012 tuhaktitauyainit Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisinatkut. Tuhaktitjutainik

Maligaliukvimut May 14mi, 2013, Katimayigalaat pitkuhimayut Kavamatkut Nunavumi:

“... ilaukataulutik Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisitkut, havakatigilugit ilitagiyauhimayut Inuit Havakviit hanayaanganik atuniaktut maligutikhait piyaanganik aniktitailigiyiit ilihimalugit mikhaanut inminik tuhagutikhait tunihimayut ihumaalugiyainik pihimayut ataanit *Tiguaktiligiyit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Plkuyakyuat.*”

Hamna ihumagiyait pifaaktauhimayut Katimayigalaat Septembermi 2014 naalaktititilugit ukiumi 2012-2013 ovalo 2013-2014 tuhaktitait Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisinat Nunavumi. Katimayigalaat aliahungitut kavamatkut hivumuugutainik hamani. Tuhaktitauhimayut Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisinatkuk ukiumi 2014 takuyaugamik Katimayigalaat ukakatigitjutikhait titigakviinit pihimaitut.

Ukakatigitjutikhait Maligutikhait

Februarymi 2015, Munagiyit Ilakatigiit Ikayuktiit kinikhimayut ikayugutikhainik Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisinamit mikhaanut ilanganit ikpinaktut inminik tuhagutikhait naamagiakhaanik munagiyautiaktut. Julymi 2015, Kamisina ilitaghimayut Munagiyit titigakhimayait ovalo tunihimayut ikayugutikhainik mikhaanut ukakatigiyakhainik pihimayukhat ilanganu *Tiguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuat.* Kamisina ukaktuk:

“...pihimayukhat ukakatigilugit nunakakaakhimayut havakviit ataanit *Tiguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuakhat* ihuinaakhimaitut nangminiigutikhait ilangit Takulaaktut Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminik Pikuyakyuat. Ilangani 48 ATIPP Pikuyakyuat pipkailaaktut tuhaktilaaguit inminik tuhagutikhait atugiaganik, ilanganut, malilugit akigaktuyiit Nunavumi ovaluniit ilanganut kitut Pikuyakyuakhait atanguyayut ovaluniit piniaktut tuhaktitjutikhainik.”

Kamisina kihimi ukaalakhimayuk ihumaalugutainik titigakut mikhaanut *Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyat* pipkaihimayut ukakatigilugit RIAkut apigihimaitumik angayukaangit nutagaup. Kamisina ukaalaktuk:

“Aliagiyagaluaga pikuyakhainut hunmat pitkuhimayut ukakatigitjutikhainut, tuhagutikhait hapkonani atugutainut akhut ihumaalunaktut ovalo ilaani, ilaukatautjutait tuhagutikhainik angilitilaaktait ayokhagutainut ilakatigiit ayokhaliktitlugit...Ihumaalunaktuk, ovalo, naunaiyakhimayut nunakakaakhimayut havakviit ilihimainmata atugutikhainik munagitjutikhait pilaalutik ovalo munagilaalutik hapkoa tuhaktihimayut, pipkaihimayut tamaitjutainik ovalo pikangitumik nangminiigutikhait munagitjutikhainik atugutikhait mikhaanut tuhagutikhait tuhaktigumik tunigumik Munagiyit.”

Taimainmat, Kamisina tunihimayut apitkutikhainik ihumagiyakhait titigaligumik maliktakhainik munagiyut nangminik Inuit ovalo ilakatigiit, pinahuagumik maligutikhait ukakatigitjutainik RIAkunut. Apitkutait munagiyut tikitumayait ovalo pinahuaktait tuhagutikhainik RIAkut nutakat munagitjutikhainik ovalo tiguagutikhait atuniaktut, havaakhait RIAkut hamani atuniaktut ovalo maliktakhait ilihimagumik munagiyaanganik nangminik tuhagutikhait.

Decembermi 2015, Munagiyit katimakatigihimayait malguuk pingahunit RIAkut munaginahuakhugit nangminik ihumaalugiyait mikhaanut *Tiguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuat*, kihimi ihivgiulugit havaakhait RIAkut nutakanik munagitjutikhait ovalo tiguagutikhait atuniaktut. Ilaukatauyut Qikiqtani Inuit Katutjikatingit ovalo Kivalliq Inuit Katutjikatingit ilaukatauhimayut katimatitlugit. Ilaukatauyut Kitikmeot Inuit Katutjikatingit (KIA) ilaungitut, tunihimayut ukautainik kagitauyakut mikhaanut ublumi nangminiigutikhait atuniaktainik.

Katimatitlugit, tuhaliktut RIAkut naluyut kanuk kiuyaanganik nutakat mungitjutikhait makpigaat ovaluniit tiguagutikhait tuhaktitjutainik ovalo aalanik havaakhainut hamani atugutikhainut.

RIAkut ukaalakhimayut ikpinagutainik piyakhainut maliktakhainik inminik katimayiinit naunaiyagiaganik ilaukatautjutikhait hivunikhaini nutakat munagitjutikhait ovalo tiguagutikhait atuniaktainik. RIAkut ukakatigifaagumayut ovalo havakatigiilugit katimayiit pihimayukhat naunaiyagiaganik pitkuhimayainik ovalo aipaanut ilaukatautjutikhait.

Ublumi Nangminik Atugutikhait

Ublumi atuktainut, Munagiyit Ilakatigiit Ikayuktiit Tiguaktiligiyiit Havaktiit munagiyut tunilutik tiguagutikhait makpigaanik Aviktukhimayut Atanguyait RIAkut, tuhaktitjutikhait inminik tiguaktiniaktut iluani Nunavut ovaluniit hilataani Nunavut. Makpigaat ilauyut titigakhainik RIAkut pipkailaaktainut kanuk kiulutik uktugutainut tiguagutikhait paknaiyautainut.

Mikhaanut nutakat munagitjutikhait, Nunaini Inuligiyiit Ikayuktiit Havaktiit munagiyut tunilutik apikhukvimit makpigaat RIAkunut tuhaktiyaanganik nutakat munagitjutikhait pitkuhimayut piliktut. Hapkoa makpigaat ilauyut hivulimi tuhaktihimayait piligutainik nutakat munagitjutikhainik uktugutikhainut ovalo pitkuhimayut ikayuklutik ovalo ikayugutikhait.

Ukatigigamik Decembermi 2015, RIAkut angikhimayut anginiaktait nutakat munagitjutikhainut ovalo tiguagutikhait makpigaat ovalo ihivgiuktaagumik, piniaktut tamaktitailigiyiinit ovalo tutkukvikhainut ilangani titigakviit.

- **Qikiqtani Inuit Katutjikatingit:** nutakat munagitjutikhait ovalo tiguagutikhait makpigaat tutkukhimaniaktut kiluutakhimayumik tutkukviani iluani pikuyaligiyyit havakviit titigakviani.
- **Kitikmeot Inuit Katutjikatingit:** nutakat munagitjutikhait ovalo tiguagutikhait makpigaat tuniniaktut Atanguyamut. Ihivgiuktaagumik, tutkukhimaniaktut kiluutakhimayumik tutkukviani titigakviani.
- **Kivalliq Inuit Katutjikatingit:** nutakat munagitjutikhait ovalo tiguagutikhait makpigaat tuniyauniaktut titigakvianut akigaktuiyyit ovalo tutkukhimaniaktut kiluutakhimayumik tutkukviani titigakviani.

Aipaanik Piniaktut Titigagutikhainik Maliktakhait

Hivumuugiaganik, Munagiyit ilitagiyumayut tikitumayait titigakhimayut Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisina naunaiyakhimayait ikpinagutainik keelinikaklugit tuhagutikhainut ihumaalunaktut inminik tuhagutikhait mikhaanut nutakat ovalo ilakatigiit ikitumut tunitjutikhait pilaagumik. Ovalo, Kamisina ukaalakhimayuk piyukhat, pikaktut nalunaitiaktumik ilanganut mikhaanik atugutikhait tuhagutikhainut ovalo maliniaktait nakuuyumik ahiguktigutikhait ovaluniit igitigutikhait tuhagutikhainik atulimaigumik.

Talvunga, Munagiyit munagiliktaait ukakatigitjutikhainik RIAkut fonikut Maymi 2016, ukakatigilugit ublumi nangminik atugutikhainik ovalo naunaiyaklutik ukakatigifaagutikhait ilanganut havakviit mikhaanut havaakhait nutakat munagitjutikhainik ovalo tiguagutikhait atugutikhainik. Munagiyit takuyaktuniaktait RIAkut ikayugaiganik naluhuitiagutikhait *Tiguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuat*, ovalo kanuk ilaukatauniaktut nutakat munagitjutikhainik ovalo tiguagutikhait atuniaktainik. Pitaagumik RIAkut naunaiyautikhait havaagutikhainik ovalo kanuk ilaukatauniaktut, Munagiyit havakatiginiaktait ihuakhaiyaanganik ublumi nangminik atugutikhainik havakviani ovalo atugutikhainik munagitiagutikhait pilaakata havaakhait ovalo ilaukatautjutikhait. Kingulimi ukakatiginiaktait RIAkut mikhaanut Maliktakhait piniaktut Septembermi, 2016.

Munagiyit ihumayut Maliktakhait titigakhimayut nangminik atugutikhainik ovalo ilauliktukhat nalunaitiaktut maligutikhainik ovalo ilanganik atugutikhainik munagiyaanganik RIAkut ilaukatautjutikhainik nutakat munagitjutikhainik ovalo tiguagutikhait mikhaanut. Munagiyit kiniktut hivunikhainut havakatigilugit RIAkut, titigakhimayumi tamamik *Tiguaktiligiyit Pikuyakyuat ovalo Nutakat ovalo Ilakatigiit Ikayuktiit Pikuyakyuakhait*, ikayugiaganik nutakat aniktitaigiyiit kihimi pihimayaanganik inuuviviniit ilanganut ovalo nunakatigiit ilaukatautjutait.

Munagiyit Ilakatigiit Ikayuktiit ilitagihimayut pitkuhimayait ovalo ikayugutait Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisina ovalo havakatiginiaktait Kamisina iniktigutikhainik Maliktakhait. Munagiyit iniktiniaktait Maliktakhait tuniyaanganik 2017mi Ukiumi

katimatitlugit Nunavumi Maligaliuktit. Hamna pipkainiaktait ublunik Munagiyit naamaktumik ukakatigigiaganik Tuhagutikhait ovalo Nangminik Kamisina ovalo ikayugiaganik RIAkut kangikhitiagutikhait ilaukatautjutainik ovalo ilanganut munagitjutikhait pihimagutikhainut nangminik tamaktitailigiyit ilihimaliktut.